

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง “ความมั่นคงในอาชีพและรายได้ของคนพิการที่ผ่านการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์ของมูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะงาน อาชีพและรายได้ของผู้พิการที่ประกอบอาชีพ ภายหลังจากการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ ศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพและรายได้ รวมทั้งศึกษาความมั่นคงในอาชีพและรายได้ของผู้พิการที่ผ่านการอบรมวิชาชีพหลักสูตร คอมพิวเตอร์มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนพิการที่ผ่านการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์ มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการและประกอบอาชีพแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 16 คนเป็นผู้พิการที่ใช้รถเข็น (วีลแชร์) จำนวน 7 คน ไม่ใช้กายอุปกรณ์หรือใช้กายอุปกรณ์อื่นๆ อีกจำนวน 9 คน และกลุ่มผู้ประกอบการหรือกลุ่มนายจ้างที่จ้างงานคนพิการ จำนวน 3 รายมาจากสถานประกอบการที่มีจำนวนคนงานมากกว่า 200 คน 1 ราย นายจ้างที่มีคนงานน้อยกว่า 200 คน 1 ราย และนายจ้างดีเด่นด้านการจ้างงานคนพิการอีก 1 ราย

การรายงานผลการศึกษาใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์จากรายบุคคล เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และนำมาสังเคราะห์ในภาพรวม โดยแต่ละขั้นตอนได้สรุปประเด็นสาระของคนพิการไว้ ผลการศึกษาปรากฏข้อมูลที่สำคัญดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนพิการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีช่วงอายุประมาณ 20-29 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด เกือบทั้งหมดเป็นผู้พิการภายหลังสาเหตุของความพิการเกิดจากอุบัติเหตุ ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกวิชาชีพอื่นใดมาก่อน และเหตุผลที่เข้ารับการอบรมคอมพิวเตอร์จากมูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ เพราะเห็นว่าความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ช่วยให้หางานได้ง่ายขึ้น และเหมาะกับสภาพร่างกายของคนพิการ

สำหรับข้อมูลทั่วไปของนายจ้างที่จ้างงานคนพิการ จะมีลักษณะงานขายและงานบริการ ผู้ใช้บริการคือลูกค้าทั่วไปและตัวแทนจำหน่าย มีระยะเวลาดำเนินงานอยู่ระหว่าง 20-40 ปี จำนวนคนพิการที่รับเข้าทำงาน มีสัดส่วนสัมพันธ์กับขนาดของสถานประกอบการและจำนวนคนงานที่มีร่างกายปกติ เหตุผลที่รับคนพิการเข้าทำงาน เพราะต้องการให้โอกาสแก่คนพิการและช่วยเหลือสังคม รวมทั้งปฏิบัติตามกฎหมายที่ว่าด้วยการจ้างงานคนพิการ ส่วนสวัสดิการที่จัดให้คนพิการไม่ได้แตกต่างจากคนที่มีร่างกายปกติ

2. ลักษณะงาน อาชีพและรายได้ของคนพิการ

งานส่วนใหญ่คืองานด้านธุรการและการบันทึกข้อมูล โดยเป็นลูกจ้างประจำ องค์กรที่จ้างงานคนพิการเกือบทั้งหมดเป็นองค์กรธุรกิจเอกชน ได้รับรายได้ประจำ อัตราที่ได้รับ โดยทั่วไปจะมีรายได้ 5,000-6,500 บาท

รายได้ที่ได้จากการทำงาน มีส่วนสัมพันธ์กันคือ ถ้ามีลักษณะงานด้านกราฟฟิคดีไซน์ จะมีรายได้ที่สูงกว่างานด้านธุรการหรืองานบันทึกข้อมูล โดยประมาณ ระหว่าง 6,501- 8,000 บาท อย่างไรก็ตามคนพิการมีงานทำที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ ทางด้านคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้รายได้ที่ได้รับจะมีอัตราที่แตกต่างกันไปตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ความรู้ทางวิชาชีพที่สูงกว่าจะได้รับค่าตอบแทนที่สูงตามไปด้วย สำหรับความเป็นธรรมของรายได้เปรียบเทียบกับลักษณะงานที่รับผิดชอบ คนพิการส่วนใหญ่เห็นว่ารายได้ที่ได้นั้นยังไม่เป็นธรรม

3. ปัจจัยครอบครัวที่มีส่วนสนับสนุนการทำงาน

การศึกษาด้านปัจจัยครอบครัวที่มีส่วนสนับสนุนการทำงาน ผู้ศึกษาได้กำหนดถึงปัจจัยครอบครัวที่มีส่วนสนับสนุนการทำงาน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ความรักใคร่ปรองดอง ความเคารพให้เกียรติ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบทางการเงิน การช่วยเหลือกิจการครัวเรือน และความสุขเมื่ออยู่บ้าน

โดยสรุปคนพิการที่มีลักษณะความพิการ ความรุนแรงของความพิการ และระยะเวลาของความพิการที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการปรับตัวแตกต่างกัน ผู้พิการภายหลังและมีลักษณะความพิการรุนแรง จะปรับตัวได้ยากกว่าคนพิการแต่กำเนิดหรือพิการในวัยเด็ก ปัจจัยครอบครัวทั้ง

5 ด้านดังกล่าวข้างต้น สัมพันธ์กับการปรับตัวของคนพิการอย่างสำคัญ โดยคนพิการที่มาจากครอบครัวที่มีความรักใคร่ปรองดองเคารพและให้เกียรติ มีความสุขที่อยู่บ้านและได้รับการสนับสนุนทางด้านภาระค่าใช้จ่าย จะสามารถปรับตัวและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขมากกว่าคนพิการที่ขาดปัจจัยสนับสนุนจากครอบครัว

4. ความมั่นคงในอาชีพและรายได้

การศึกษาความมั่นคงในอาชีพและรายได้ของคนพิการ ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการศึกษาประกอบด้วย 6 ด้าน คือ สถานภาพการทำงาน รายได้จากการทำงานและทรัพย์สิน ปริมาณหนี้สินและภาระในการสงหนี้ เงินออม ความพึงพอใจในการทำงาน และความมั่นคงในการทำงาน

ผลศึกษาพบว่าคนพิการยังไม่มี ความมั่นคงในอาชีพและรายได้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 สถานภาพการทำงาน คนพิการส่วนใหญ่มีสถานภาพในการทำงานที่ไม่มั่นคง เนื่องจากเป็นลูกจ้างขององค์กรธุรกิจเอกชน ที่มีการจ้างงานทั้งในลักษณะลูกจ้างประจำที่รับค่าจ้างเป็นรายเดือน บางส่วนรับค่าจ้างเป็นรายวัน ลักษณะงานที่รับผิดชอบยังอยู่ในวงจำกัด ด้วยสภาพร่างกายและความรู้ทางวิชาชีพ ตลอดจนคุณวุฒิการศึกษาของคนพิการเองเป็นอุปสรรคสวัสดิการที่ได้รับเป็นแค่สวัสดิการขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างจากคนปกติ

4.2 รายได้จากการทำงานและทรัพย์สิน รายได้อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าคนปกติ แม้จะมีลักษณะงานแบบเดียวกัน เพราะมีข้อจำกัดด้านวุฒิการศึกษาและสภาพร่างกายของคนพิการ ส่วนใหญ่คนพิการมาจากครอบครัวยากจนและรายได้น้อยจึงยังไม่มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง

4.3 ปริมาณหนี้สินและภาระในการสงหนี้ คนพิการส่วนใหญ่ยังคงมีหนี้สิน มาจากการกู้ยืมเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ มีปริมาณหนี้สินค่อนข้างสูง และมีภาระในการสงหนี้ระยะยาว

4.4 เงินออม คนพิการส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย มีหนี้สินและภาระในการสงหนี้ระยะยาว

4.5 ความพึงพอใจในการทำงาน คนพิการไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน รายได้จากการทำงานไม่เหมาะสมกับลักษณะงานและความรับผิดชอบในงาน ไม่ได้รับการยอมรับในความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพ นายจ้างส่วนใหญ่ยังคงไม่มั่นใจในความสามารถ และประสิทธิภาพ

ในการทำงานของคนพิการว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้เท่าเทียมกับคนปกติ สาเหตุมาจากความไม่พร้อมทางด้านร่างกาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพและการปรับตัวของคนพิการ รวมทั้งคุณวุฒิการศึกษาที่ต่ำกว่าคนปกติ จึงมักไม่ค่อยได้รับความไว้วางใจจากนายจ้างในการมอบหมายงานอื่นเพิ่มเติม คนพิการจึงขาดโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

4.6 ความมั่นคงในการทำงาน สรุปได้ว่าคนพิการส่วนใหญ่ขาดความมั่นคงในการทำงาน เพราะมีสถานภาพในการทำงานที่ไม่มั่นคง ลักษณะงานที่รับผิดชอบยังอยู่ในวงจำกัด สวัสดิการที่ได้รับยังคงเป็นแค่สวัสดิการขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างจากคนปกติ รายได้จากการงานอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ครอบครัวยากจนจึงยังไม่มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง ปริมาณหนี้สินสูง มีภาระในการส่งหนี้ระยะยาวและไม่มีเงินออม รวมทั้งขาดความพึงพอใจในการทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากรายได้ที่ได้รับจากการทำงานไม่เหมาะสมกับลักษณะงานหรือความรับผิดชอบในงาน ไม่ได้รับการยอมรับในความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ และประสิทธิภาพในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพและรายได้ หรือมีความมั่นคงในการทำงานของคนพิการ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่จะทำให้นหน่วยงานของทั้งภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจเป็นแบบอย่างนำร่องจ้างงานคนพิการเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพให้แก่คนพิการ พร้อมทั้งแสดงออกถึงการยอมรับในความสามารถและศักยภาพของคนพิการ

2. ส่งเสริมให้หน่วยงานโดยรวมมีความพร้อมต่อการจ้างงานคนพิการ โดยกำหนดมาตรการที่เอื้อประโยชน์ต่อสถานประกอบการเช่น การลดหย่อนภาษี รวมทั้งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อให้เหมาะสมและรองรับกับสภาพความพิการของคนพิการ

3. ควรหามาตรการในการกำหนดค่าจ้างและรายได้ที่เป็นธรรมแก่คนพิการ รวมทั้งพิจารณาถึงสวัสดิการที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยเฉพาะใน

เรื่องของการพิจารณาคุณวุฒิทางการศึกษาและความสามารถทางวิชาชีพที่ชัดเจนและเชื่อถือศรัทธาของคณพิการ

4. การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและสวัสดิภาพให้มีผลทางการปฏิบัติอย่างเข้มงวดและจริงจัง เช่น ในสถานศึกษาที่มีนโยบายรับคณพิการเข้าเรียนร่วมกับคนปกติ สถานที่หรือหน่วยงานราชการ บริษัทหรือห้างร้าน ที่มีขนาดพื้นที่ตามกฎหมายกำหนด ทั้งนี้จะเป็นการจัดอุปสรรคที่สำคัญยิ่งของคณพิการ

5. ประชาสัมพันธ์และสนับสนุนให้คนในสังคมมีทัศนคติที่ดีต่อคณพิการ โดยจัดกิจกรรมทางสังคมเพื่อเปิดโอกาสให้คณพิการและคนปกติได้ทำกิจกรรมร่วมกันในทุกระดับ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคณพิการ ควรมีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะให้กับคณพิการเพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการทำงาน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพที่เหมาะสมกับสภาพของความพิการแต่ละประเภท โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของคณพิการ รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาด้านบุคลิกภาพเพื่อให้คณพิการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

2. การส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน รวมทั้งสถานประกอบการและนายจ้างในด้านของการจ้างงานคณพิการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คณพิการให้มีโอกาสเข้าถึงการทำงานได้ง่ายขึ้น

3. การคัดเลือกคณพิการเข้าทำงาน นอกจากจะพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ และสภาพทางกายภาพของคณพิการที่เหมาะสมกับลักษณะของงานแล้ว ควรใช้เกณฑ์พิจารณาที่เอื้อต่อคณพิการ โดยให้โอกาสเพื่อให้คณพิการได้ทำงานพิสูจน์ถึงศักยภาพของตนเอง

4. การพิจารณารายได้หรือค่าตอบแทนจากการทำงานของคณพิการ เนื่องจากลักษณะความพิการมีผลโดยตรงต่อการเดินทางไปทำงานของคณพิการ ดังนั้น สถานประกอบการหรือนายจ้างควรพิจารณารายได้หรือค่าตอบแทน รวมทั้งสวัสดิการด้านที่พักหรือค่าเดินทางให้กับคณพิการเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับคณพิการ

5. สถานประกอบการควรมีการรณรงค์เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อคณพิการ โดยส่งเสริมให้ผู้ครอบครัวยุติในสถานประกอบการให้เป็นมิตรกับลูกจ้างพิการ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

1. มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการควรจะมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านคอมพิวเตอร์เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอยู่เสมอ รวมทั้งควรจะมีการพิจารณาหาแนวทางในการส่งเสริมการฝึกวิชาชีพสาขาอื่นๆ เพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพให้กับคนพิการ

2. การกำหนดให้องค์กรเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารของคนพิการ โดยจะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องประชุมชี้แจง กำหนดเป็นนโยบาย และวางแผนงานเพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละคนให้มีส่วนรับรู้และรับผิดชอบงานร่วมกัน

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากผู้ศึกษามีข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้สามารถศึกษาความมั่นคงในอาชีพและรายได้ของคนพิการที่ผ่านการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์ เฉพาะกลุ่มคนพิการซึ่งพิการทางการเคลื่อนไหว และเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์จาก มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ เท่านั้น หากมีการศึกษาเพิ่มเติมจากคนพิการที่ผ่านการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์จากทั่วประเทศ หรือผู้พิการซึ่งมีลักษณะความพิการที่แตกต่างไปจากกลุ่มตัวอย่าง จะทำให้ได้ภาพรวมของเรื่องที่ศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพแก่คนพิการมากยิ่งขึ้น